

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodnicząca **SSO Sylwia Dembska**

Protokolant st. sekr. sąd. Paulina Korcz

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2016 roku w Poznaniu

odwołania **D. R.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

1. z dnia 22 lipca 2015r. znak (...) -2010

o ponowne ustalenie kapitału początkowego

2. z dnia 22 lipca 2015r. znak (...)

o wysokość emerytury

3. z dnia 12 października 2015r. znak (...) -2010

o ponowne ustalenie kapitału początkowego

4. z dnia 10 listopada 2015r. znak (...)

o wysokość emerytury

5. z dnia 19 listopada 2015r. znak (...) -2010

o ponowne ustalenie kapitału początkowego

6. z dnia 23 listopada 2015r. znak (...)

o wysokość emerytury

7. z dnia 23 listopada 2015r. znak (...)

o wysokość emerytury

8. z dnia 19 listopada 2015r. znak (...)

o zwrot nienależnie pobranych świadczeń

w sprawie **D. R.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

1. umarza postępowanie w części dotyczącej odwołań od decyzji:

z dnia 22 lipca 2015r. znak (...) -2010,

z dnia 22 lipca 2015r. znak (...),

z dnia 12 października 2015r. znak (...) -2010,

z dnia 10 listopada 2015r. znak (...),

z dnia 19 listopada 2015r. znak (...) -2010,

z dnia 23 listopada 2015r. znak (...),

z dnia 23 listopada 2015r. znak (...)

2. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 19 listopada 2015r. znak: (...) i stwierdza, że odwołująca D. R. nie pobrała nienależnego świadczenia za okres od 1.10.2012r. do 30.11.2015r. w łącznej kwocie 2.526,25 zł z tytułu emerytury i nie jest zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od dnia 1.10.2012r. do dnia 30.11.2015r. w kwocie 2.526,25 zł i odsetek za okres od 9.10.2012r. do 19.11.2015r. w kwocie 414,11 zł.

3. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na rzecz odwołującej kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Sylwia Dembska

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. decyzją z ***dnia 22 lipca 2015 r. o znaku (...) -2010***, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 24.06.2015r. odmówił D. R. ponownego ustalenia kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r., ponieważ zmiany wprowadzone ustawą z dnia 5.03.2015r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie powodują zmiany wysokości kapitału początkowego ustalonego decyzją z dnia 27.02.2012r.

W załączniku do tej decyzji organ rentowy podał, że odmówił przeliczenia kapitału początkowego, ponieważ D. R. nie udokumentowała okresów urlopów wychowawczych, urlopów bezpłatnych udzielonych na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresów niewykonywania pracy – z powodu opieki nad dzieckiem.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. decyzją z ***dnia 22 lipca 2015 r. o znaku (...)***, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 24.06.2015r. odmówił D. R. ponownego ustalenia wysokości emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że odmówił przeliczenia emerytury, ponieważ zmiany wprowadzone ustawą z dnia 5.03.2015r. nie powodują zmiany wysokości kapitału początkowego i emerytury. Kwota kapitału początkowego ustalona w decyzji o przeliczeniu emerytury z dnia 22.03.2012r. nie uległa zmianie.

Decyzją z ***dnia 12 października 2015 r. o znaku (...) -2010*** Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. z urzędu ponownie ustalił D. R. wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął 15 lat, 5 miesięcy i 24 dni okresów składkowych i 5 lat, 6 miesięcy i 19 dni okresów nieskładkowych.

Decyzją z ***dnia 10.11.2015r. znak (...)*** pozwany z urzędu przeliczył emeryturę odwołującej od 1.12.2015r., tj. od miesiąca następującego po miesiącu, w którym wydano decyzję. Zakład poinformował, że niniejszą decyzją dokonał

prawkłowego ustalania wysokořci emerytury z uwzględnieniem okresów urlopów wychowawczych wykazanych przez zakład pracy w zaświadczeniu z dnia 27.07.2015r.

Decyzją z **dnia 19 listopada 2015 r. (błędnie podano w decyzji jako datę wydania dzień 7 września 2015r.) o znaku (...)-2010** Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. przeliczył D. R. kapitał początkowy i ustalił jego wartość na dzień 1.01.1999r. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1.01.1999r. wyniósł 100848,77 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął okresy składkowe w ilości 15 lat, 5 miesięcy i 24 dni okresów składkowych i 5 lat, 6 miesięcy i 19 dni okresów nieskładkowych (sprawowania opieki nad dziećmi). Okresy opieki nad dziećmi zostały przeliczone przy zastosowaniu art. 174 ust. 2a ustawy z dnia 5.03.2015r. o zmianie ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. przy zastosowaniu przelicznika 1,3 za każdy rok.

Decyzją z **dnia 23 listopada 2015 r. o znaku (...)** Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 28.07.2015r. przeliczył D. R. emeryturę od 1.07.2015r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury Zakład przyjął:

- dotychczasową podstawę wymiaru świadczenia,

- wskaźnik wysokořci podstawy wymiaru wynoszący 69,75%. Do ustalenia wysokořci emerytury uwzględniono 19 lat, 1 miesiąc i 23 dni okresów składkowych i 5 lat, 6 miesięcy i 27 dni okresów nieskładkowych. Emerytura ustalona zgodnie z art. 183 ustawy emerytalnej wyniosła 1077,76 zł i została zawieszona, ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym.

Decyzją z **dnia 23 listopada 2015 r. o znaku (...)** Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 28.07.2015r. przeliczył D. R. emeryturę od 1.07.2015r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Emerytura ustalona zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 1285,26 zł. Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji w wysokořci 6068,40 zł oraz kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokořci 273308,79 zł.

Decyzją z **dnia 19 listopada 2015r. (...)** Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. stwierdził, że D. R. pobrała nienależnie świadczenia za okres od 1.10.2012r. do 30.11.2015r. w kwocie 2526,25 zł z tytułu emerytury i zobowiązał D. R. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1.10.2012r. do 30.11.2015r. w kwocie 2526,25 zł i odsetek za okres od 9.10.2012r. do 19.11.2015r. tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 414,11 zł. Organ rentowy podał, że nadpłata powstała z powodu przedłożenia nieprawdziwych dokumentów lub zeznań, tj. niepowiadomienia organu rentowego o okresach urlopów wychowawczych, wykazanych przez zakład pracy w zaświadczeniu z dnia 27.07.2015r.

Od powyższych decyzji odwołała się D. R., zarzucając im rażące naruszenie przepisów prawa i wnosząc o ponowne rozpatrzenie sprawy zmierzające do uporządkowania dokumentów emerytalnych zgodnie z obowiązującym prawem. Odwołująca wniosła także o powołanie biegłego z dziedziny rachunkowości w zakresie ustalania wysokořci rent i emerytur celem obliczenia prawdkłowo emerytury w oparciu o wykazany staż pracy.

W uzasadnieniu odwołania D. R. wskazała, że w dniu 24.06.2015r. zwróciła się do ZUS o ponowne przeliczenie kapitału początkowego. W związku z tym wnioskiem została zasypana decyzjami, które rozstrzygają o prawach związanych z emeryturą w sposób ze sobą sprzeczny. Nie ustalono faktycznego przebiegu zatrudnienia.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł oddalenie odwołania od w/w decyzji, podtrzymując argumentację zawartą w decyzjach i wskazując na niezasadność argumentów podniesionych w odwołaniu.

Na rozprawie w dniu 15 marca odwołująca cofnęła odwołanie od 7 zaskarżonych decyzji, podtrzymując odwołanie od decyzji z **dnia 19 listopada 2015r. (...)**

Pozwany w piśmie z dnia 22 marca 2016r. wyraził zgodę na cofnięcie odwołania w tej części i wniósł o jego umorzenie w tym zakresie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

D. R. w okresie od 9.01.1970 r. do 29.11.1986 r. była zatrudniona w (...) we W. (obecnie (...) S.A.) jako robotnik rozdzielni, referent ds. planowania, monter uzwajacz (świadcstwo pracy z dnia 29.11.1986r.).

Odwołująca w okresie zatrudnienia w tym zakładzie korzystała z bezpłatnych urlopów wychowawczych w okresach: od 2.09.1978r. do 31.08.1979r. (dziecko ur. (...)), od 4.10.1979r. do 4.10.1981r. (dziecko ur. (...)), od 12.02.1983r. do 1.09.1985r. (dziecko ur. (...)) – zaświadczenie (...) S.A. z dnia 27.07.2015r.

W dniu 20.09.1990r. odwołująca złożyła w organie rentowym wniosek o rentę inwalidzką. Do wniosku odwołująca dołączyła m.in. świadectwo pracy z dnia 29.11.1986r. wystawione przez (...) we W.. W treści tego dokumentu nie odnotowano korzystania przez odwołującą z urlopów wychowawczych. Odwołująca dołączyła także akty urodzenia dzieci. W kwestionariuszu dotyczącym okresów zatrudnienia odwołująca podała okres zatrudnienia w (...) bez wyszczególniania okresów urlopów wychowawczych.

Decyzją z dnia 24.10.1990r. organ rentowy przyznał D. R. prawo do renty inwalidzkiej III grupy inwalidów od dnia 22.09.1990r., tj. od daty wyczerpania zasiłku chorobowego. Ustalając prawo do renty pozwany przyjął cały okres zatrudnienia w (...) jako okres składkowy.

Decyzją z dnia 9.12.2010r. organ rentowy ustalił D. R. kapitał początkowy na dzień 1.01.1999r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął 21 lat i 13 dni okresów składkowych. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1.01.1999r. wyniósł 101033,43 zł.

W dniu 25.08.2011r. D. R. złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

Decyzją z dnia 29.09.2011r. organ rentowy przyznał D. R. emeryturę od dnia 8.09.2011r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Do ustalenia podstawy wymiaru przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 69,75%. Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 24 lat, 8 miesięcy i 12 dni okresów składkowych i 8 dni okresów nieskładkowych.

W dniu 24.06.2015r. D. R. złożyła wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego i emerytury z uwzględnieniem nowych przepisów dotyczących urlopu wychowawczego (w związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 5.03.2015r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r. poz. 55).

Po rozpoznaniu wniosku z dnia 24.06.2015r. organ rentowy decyzją z dnia 22.07.2015r. odmówił D. R. ponownego ustalenia kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r., ponieważ zmiany wprowadzone ustawą z dnia 5.03.2015r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie powodują zmiany wysokości kapitału początkowego ustalonego decyzją z dnia 27.02.2012r.

W załączniku do tej decyzji organ rentowy podał, że odmówił przeliczenia kapitału początkowego, ponieważ D. R. nie udokumentowała okresów urlopów wychowawczych, urlopów bezpłatnych udzielonych na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresów niewykonywania pracy – z powodu opieki nad dzieckiem.

Po rozpoznaniu wniosku z dnia 24.06.2015r. organ rentowy decyzją z dnia 22 lipca 2015 (znak: (...)) odmówił D. R. także ponownego ustalenia wysokości emerytury, ponieważ zmiany wprowadzone ustawą z dnia 5.03.2015r. nie powodują zmiany wysokości kapitału początkowego i emerytury. Kwota kapitału początkowego ustalona w decyzji o przeliczeniu emerytury z dnia 22.03.2012r. nie uległa zmianie.

W dniu 28.07.2015r. odwołująca złożyła kolejny wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego i emerytury w związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 5.03.2015r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dołączając zaświadczenie wystawione przez (...) S.A. z którego wynikały okresy korzystania przez odwołującą z urlopów wychowawczych.

Decyzją z dnia 12.10.2015 r., znak: (...) -2010 Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. z urzędu ponownie ustalił D. R. wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął 15 lat, 5 miesięcy i 24 dni okresów składkowych i 5 lat, 6 miesięcy i 19 dni okresów nieskładkowych.

Konsekwencją wydania przez organ rentowy decyzji z dnia 12.10.2015r. było także wydanie w dniu 10.11.2015r. decyzji (znak: (...)) z urzędu przeliczającej D. R. emeryturę od 1.12.2015r., tj. od miesiąca następującego po miesiącu, w którym wydano decyzję. Tą decyzją pozwany dokonał ustalenia wysokości emerytury z uwzględnieniem okresów urlopów wychowawczych wykazanych przez zakład pracy w zaświadczeniu z dnia 27.07.2015r.

Decyzją z dnia 19 listopada 2015 r. (błędnie podano w decyzji jako datę wydania dzień 7 września 2015r.) o znaku (...) -2010 Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. przeliczył D. R. kapitał początkowy i ustalił jego wartość na dzień 1.01.1999r. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1.01.1999r. wyniósł 100848,77 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął okresy składkowe w ilości 15 lat, 5 miesięcy i 24 dni okresów składkowych i 5 lat, 6 miesięcy i 19 dni okresów nieskładkowych (sprawowania opieki nad dziećmi). Okresy opieki nad dziećmi zostały przeliczone przy zastosowaniu art. 174 ust. 2a ustawy z dnia 5.03.2015r. o zmianie ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. przy zastosowaniu przelicznika 1,3 za każdy rok.

Decyzją z dnia 23 listopada 2015 r. o znaku (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 28.07.2015r. przeliczył D. R. emeryturę od 1.07.2015r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury Zakład przyjął:

- dotychczasową podstawę wymiaru świadczenia,

- wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 69,75%. Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 19 lat, 1 miesiąc i 23 dni okresów składkowych i 5 lat, 6 miesięcy i 27 dni okresów nieskładkowych. Emerytura ustalona zgodnie z art. 183 ustawy emerytalnej wyniosła 1077,76 zł i została zawieszona, ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym.

Decyzją z dnia 23 listopada 2015 r. o znaku (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 28.07.2015r. przeliczył D. R. emeryturę od 1.07.2015r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Emerytura ustalona zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 1285,26 zł. Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 6068,40 zł oraz kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 273308,79 zł.

Decyzją z dnia 19 listopada 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. stwierdził, że D. R. pobrała nienależnie świadczenia za okres od 1.10.2012r. do 30.11.2015r. w kwocie 2526,25 zł z tytułu emerytury i zobowiązała D. R. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1.10.2012r. do 30.11.2015r. w kwocie 2526,25 zł i odsetek za okres od 9.10.2012r. do 19.11.2015r. tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 414,11 zł. Organ rentowy podał, że nadpłata powstała z powodu przedłożenia nieprawdziwych dokumentów lub zeznań, tj. niepowiadomienia organu rentowego o okresach urlopów wychowawczych, wykazanych przez zakład pracy w zaświadczeniu z dnia 27.07.2015r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: dokumentów zawartych w aktach sprawy, aktach pozwanego nr: (...), I (...), (...) -2010 i zeznań odwołującej .

Sąd przyjął, że dokumenty oraz ich kserokopie stanowiące podstawę niniejszego rozstrzygnięcia są prawdziwe i wiarygodne. Nie ma bowiem żadnych podstaw do ich kwestionowania z urzędu, a żadna ze stron nie podniosła zarzutu ich nieprawdziwości.

Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującej, uznając je za spójne, szczerze i logiczne. Zeznania te pozostawały w zgodności z treścią zgromadzonych w sprawie dokumentów. W szczególności odwołująca wyjaśniła w przekonujący i logiczny sposób okoliczności związane z wypełnieniem wniosku o rentę inwalidzką i niewskazanie w treści tego wniosku okresów urlopów wychowawczych.

Sąd nie uwzględnił wniosku odwołującej o powołanie biegłego z dziedziny rachunkowości w zakresie ustalania wysokości rent i emerytur. Sąd uznał, że dowód ten nie jest konieczny do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Kwestia ustalenia wysokości świadczenia nie wymagała posiadania wiadomości specjalnych, a tylko w razie konieczności zasięgnięcia tego rodzaju wiadomości przeprowadzany jest dowód z opinii biegłego (art. 278 kpc). Ustalenie prawa do świadczenia i jego wysokości należy do organu rentowego, a rolą Sądu jest w przypadku złożenia odwołania od decyzji weryfikacja ustaleń organu rentowego.

Sąd zważył co następuje:

Z uwagi na cofnięcie odwołania od decyzji dotyczących kapitału początkowego i przeliczenia świadczenia kwestią sporną w niniejszym postępowaniu stanowiła ostatecznie tylko decyzja z dnia 19 listopada 2015r. (...) stwierdzająca, że D. R. pobrała nienależnie świadczenia za okres od 1.10.2012r. do 30.11.2015r. w kwocie 2526,25 zł z tytułu emerytury i zobowiązująca ją do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za ten okres w kwocie 2526,25 zł i wraz z odsetkami w kwocie 414,11 zł.

Odwołanie od tej decyzji okazało zasadne.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zasadne było przyjęcie przez organ rentowy w zaskarżonych decyzjach, że okresy urlopów wychowawczych wymienione w zaświadczeniu pracodawcy z dnia 27.07.2015r. należy zaliczyć do okresów nieskładkowych.

Przesądza o tym treść art. 7 pkt. 5 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.), który stanowi, że okresami nieskładkowymi są przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem:

- a) w wieku do lat 4 - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat,
- b) na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny - dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko.

Przyjęty okres ubezpieczenia odwołującej w poprzednich decyzjach (ustalających prawo odwołującej do renty inwalidzkiej, a następnie prawo do emerytury) był nieprawidłowy, albowiem cały okres pracy odwołującej w (...) od 8.01.1970r. do 29.11.1986r. został potraktowany jako okres składkowy, podczas gdy w czasie tego zatrudnienia odwołująca korzystała z urlopów wychowawczych, co jasno wynika z zaświadczenia pracodawcy z dnia 27.07.2015r. Błąd ten został dostrzeżony, gdy odwołująca zwróciła się z wnioskiem o ponowne ustalenie kapitału początkowego i emerytury w związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 5.03.2015r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wprowadzającej do ustawy o emeryturach i rentach z FUS przepis art. 174 ust. 2a, stanowiący, że przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2.

Jak wspomniano wyżej przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ostatecznie to, czy odwołująca pobrała nienależne świadczenia z tytułu emerytury w okresie od 1.10.2012r. do 30.11.2015r. w kwocie 2526,25 zł oraz czy jest zobowiązana do zwrotu tych świadczeń.

Zgodnie z treścią art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia (art. 138 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Każde świadczenie nienależnie pobrane jest nienależne, jednakże niekoniecznie musi być odwrotnie. Świadczenie zawyżone lub wypłacane wskutek błędu organu rentowego jest nienależne ale w przypadku braku zajścia przesłanek określonych w art. 138 ust. 2 pkt 1-2 nie będzie stanowiło świadczenia nienależnie pobranego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 09.01.2013 r., sygn. akt III AUa 786/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 09.09.2014 r., sygn. akt III AUa 10/14).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że mimo, iż zaistniały okoliczności powodujące zmniejszenie świadczenia (z uwagi na zmianę ustaleń co do okresów składkowych i nieskładkowych odwołującej), organ rentowy nie może domagać się od odwołującej zwrotu świadczenia za okres od 1.10.2012r. do 30.11.2015r.

Sąd uznał, że nie zaszły w niniejszej sprawie okoliczności, o których mowa w art. 138 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Organ rentowy powoływał się fakt wypłacania świadczenia na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów tj. niepowiadomienia o okresach urlopu wychowawczego (art. 138 ust. 2 pkt. 2 ustawy emerytalnej). Tymczasem przepis art. 138 ust. 2 pkt. 2 ustawy emerytalnej stanowi o złożeniu fałszywych zeznań lub dokumentów, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Wykładnia językowa art. 138 ust. 2 pkt 2 jednoznacznie wskazuje, że złożenie fałszywych zeznań lub dokumentów musi mieć charakter umyślnego działania. O ile dana osoba wykaże, że nie wiedziała (nie mogła wiedzieć) o określonych nieprawidłowościach, przesłanki zawarte w cytowanej regulacji nie będą spełnione. Innym przypadkiem świadomego wprowadzenia w błąd może być również tzw. przemilczenie (M. Bartnicki, Komentarz do art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, LEX).

Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, aby odwołująca złożyła zeznania lub dokumenty o fałszywej treści. W kwestionariuszu dotyczącym okresów zatrudnienia podała prawidłowy okres pracy w przedsiębiorstwie (...). N. okresów nieskładkowych nie można poczytywać jako złożenia fałszywych zeznań, czy przedstawieniu fałszywych dokumentów. Kwestionariusz nie zawierał oddzielnej rubryki, w której należało złożyć oświadczenie co do okresów nieskładkowych. Także pouczenie załączone do wniosku nie wskazywało konkretnie na obowiązek wymienienia okresów korzystania z urlopów wychowawczych. W tej sytuacji niepodania tych okresów nie należy rozpatrywać w kategoriach złożenia fałszywych zeznań lub dokumentów, czy też innych przypadków świadomego wprowadzenia w błąd. Nie było to bowiem zachowanie świadome, ukierunkowane na uzyskanie wyższych świadczeń. Dodatkowo można też podać, że gdyby odwołująca celowo zataiła fakt korzystania z urlopów wychowawczych, to nie wносиłaby później o przeliczenie tych okresów.

Nadto pozwany dysponował dołączonymi do wniosku o świadczenie aktami urodzenia dzieci odwołującej, mógł zatem przed wydaniem decyzji przeprowadzić postępowanie wyjaśniające w przedmiocie korzystania z urlopów wychowawczych przez wnioskodawczynię.

Mając na uwadze wszystkie omówione powyżej okoliczności Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i powołanych przepisów prawa materialnego zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 19 listopada 2015r., znak: (...) i stwierdził, że odwołująca D. R. nie pobrała nienależnego świadczenia za okres od 1.10.2012r. do 30.11.2015r. w kwocie 2526,25 zł z

tytułu emerytury i nie jest zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od dnia 1.10.2012r. do dnia 30.11.2015r. wraz z odsetkami (pkt 2 wyroku)

W pozostałej części postępowanie podlegało umorzeniu na podstawie art. 355 k.p.c. z uwagi na cofnięcie odwołania (pkt 1 wyroku).

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2. 1. I § 12. 2 rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. Dz.U.2013.461 j.t.(w brzmieniu obowiązującym od 01.08.2015r.) w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu mając na uwadze charakter sprawy i nakład pracy pełnomocnika

SSO Sylwia Dembska